

13
28/4

72

~~28~~

~~28~~

122. Sri Mumukshu-Bhawan,
Assighat, Kasht, Varanasi.

श्री

श्री

P. O. GITA PRESS (Gorakhpur) India.

(हिन्दी भाषा में)

अथ
पुरुषसूक्त श्रीसूक्त
॥ प्रारम्भः ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथमाध्यन्दिनीयपुरुषसू-
 क्तप्रारंभः ॥ हरिं+ॐ सहस्रशीर्षापुरुषः सहस्रा-
 क्षः सहस्रपात् ॥ समूमिष्ठ-सर्वतस्पृत्वात्यति-
 षट्दृशांगुलम् ॥ १ ॥ पुरुषऽएवेदः सर्वयद्भूतं
 यच्च भावव्यम् ॥ उतामृतत्वस्येशानोयदन्नेना-
 तिरोहति ॥ २ ॥ एतावानस्य महिमातो ज्ज्यायां-
 श्च पुरुषः ॥ पादोऽस्य विश्वामृतानि त्रिपाद-
 स्यामृतं न्दिवि ॥ ३ ॥ त्रिपादूर्ध्वऽऽउदैत्पुरुषः पादोऽस्ये-

हा भवत्पुनः ॥ ततो विष्वद्व्यक्क्रामत्साशनान
 शनेऽभि ॥४॥ ततो विराडजायत विराजो अधि-
 पूरुषः ॥ स जातोऽत्यरिच्यत पश्चाद्भूमिमथो पुरः
 ॥५॥ तस्माद्यज्ञात्सर्व्वहुतं सम्भृतम्पृषदाज्ज्यम्
 ॥ पशूँस्ताँश्चक्रे वायव्या नारण्या ग्राम्याश्चये ॥६॥
 तस्माद्यज्ञात्सर्व्वहुतं ऋचः सामानि जज्ञिरे ॥ छ-
 न्दाँसि जज्ञिरे तस्माद्यजुस्तस्मादजायत ॥७॥ त-
 स्मादश्वोऽत्र जायन्त ये केचो भर्षादतः ॥ गावो-
 न्या

ह जज्ञिरे तस्मात्तस्माज्जाताऽअजावयः ॥ ८ ॥
 तय्यज्ञम्बर्हिषिप्रोक्षन्पुरुषञ्जातमग्रतः ॥ तेनदे-
 वाऽअयजन्तसाद्वयाऽअपयश्चक्षये ॥ ९ ॥ यत्पुरुषं
 व्यदधुः कतिधाव्यकल्पयन् ॥ सुखाङ्गिमस्या
 मीत्किम्बाहू किमूरु पादाऽउच्येते ॥ १० ॥
 ब्राह्मणोऽस्यमुखं मासीद्बाहू राजन्यं कृतः ॥
 उरुतदस्य यद्वैश्यं पद्भ्यां शूद्रोऽअजायत ॥ ११ ॥
 चन्द्रमामनसो जातश्चक्षोः सूर्योऽअजायत ॥

१ श्रोत्राद्द्वायुश्च चप्राणश्च मुखं दग्निरंजायत
 ॥ १२ ॥ नाभ्याऽऽसीदन्तरिक्षं शीष्णोद्
 द्यौः समवर्तत ॥ पृथ्व्याम्भूमिर्दिशः श्रोत्रात्तथा लो-
 कां २ऽअकल्पयन् ॥ १३ ॥ यत्पुरुषेण हविषा देवा
 यज्ञमतन्वत ॥ वसन्तोऽस्यासीदाज्ज्यद्ग्री-
 ष्मं इष्टमः शरद्धविं ॥ १४ ॥ सप्तास्यासन्नप-
 रिधयस्त्रिः सप्त समिधः कृताः ॥ देवा यद्गु-
 जन्तं न्वानाऽअबध्नन् पुरुषं शुभ्रम् ॥ १५ ॥

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवास्तानि धर्माणि प्रथमा-
न्यासन् ॥ तेह नाकर्महिमानं सचन्त यत्र पूर्वे
मादृशाः सन्ति देवाः ॥ १६ ॥ इति पुरुष सूक्तं
समाप्तम् ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ अथ श्रीमूक्तप्रारम्भः ॥
ॐ हिरण्यवर्णा हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् ॥
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो ममावह ॥ १ ॥
तां आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ॥

यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम्
 ॥ २ ॥ अश्वपूणां रथमध्यां हस्तितनादप्रमोदि-
 नीम् ॥ श्रियं देवीमुपह्वये श्रीमद्देवीर्जुषताम्
 ॥ ३ ॥ काँसो स्मितां हिरण्यशकारांमार्द्रांज्वल-
 न्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम् ॥ पद्मे स्थितां पद्मवणां
 तामिहोपह्वये श्रियम् ॥४॥ चन्द्रां प्रभासां यशसा
 ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टासुदाराम् ॥ तां
 पद्मनैर्मि शरणाग्रहं प्रपद्येऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां

त्वां वृणोमि ॥ ५ ॥ आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातो
 वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ बिल्वः ॥ तस्य फलानि
 तपसा नुदन्तु मायांतरायाश्च बाह्याऽअल-
 क्ष्मीः ॥ ६ ॥ उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणि-
 नासह ॥ प्रादुर्भूतो सुराष्ट्रेऽस्मिन्कीर्तिं वृद्धिं ददा-
 तु मे ॥ ७ ॥ क्षुत्पिपासामंलाज्येष्ठाऽअलक्ष्मीर्ना
 शयाम्यहम् ॥ अभूतिमसंमृद्धिं च सर्वां निर्णुद
 मे गृहात् ॥ ८ ॥ गन्धद्वारां दुराधर्षां नित्यपुष्टां

पु०

॥५॥

करीषिणीम् ॥ ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये
 श्रियम् ॥ ६ ॥ मनसः काममाकूतिं वाचः सत्य
 मशी माहि । पशूनां रूपमन्नस्य मयि श्रीः श्रयतां
 यशः ॥ १० ॥ कर्दमेन प्रजाभूता मयि सम्भ्रम
 कर्दम ॥ श्रियं वासयमे कुले मातरं पद्ममालि-
 नीम् ॥ ११ ॥ आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्ली-
 त वसमे गृहे ॥ नीचदेवीं मातरंश्रियं वासय मे
 कुले ॥ १२ ॥ आर्द्रां पुष्करिणीं पुष्टीं सुवर्णां हे-

सू०

॥५॥

ममालिनीम् ॥ सूर्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो
 ममावह ॥ १३ ॥ आर्द्रां यः करिणीं यष्टिं पिङ्ग-
 लां पद्ममालिनीम् ॥ चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं
 जातवेदो ममावह ॥ १४ ॥ तां मऽआवहजातवे-
 दोलक्ष्मीमनपगामिनीम् ॥ यस्यां हिरण्यं प्र-
 भूतिं गावोदास्योश्चान्विन्देयं पुरुषानहम् ॥ १५ ॥
 यः शुचिः प्रयतोभूत्वा जुहुयादाज्यमन्वहम् ॥
 श्रियः पञ्चदशर्चञ्च श्रीकामः सततं जपेत् ॥ १६ ॥

* इति श्रीसूक्तं समाप्तम् *

श्रीः ॥ सरसिजानिलये सरोजदस्ते धवल-
 तरे शुभगन्धमाल्यशोभे ॥ भगवति हरिवल्लभे
 मनोज्ञे त्रिभुवनभूतिकरि प्रसीद मह्यम् ॥ १ ॥
 धनमग्निर्धनं वायुर्धनं सूर्योर्धनं वसुः ॥ धनामि-
 न्द्रो बृहस्पतिर्वरुणं धनमाश्विनौ ॥ २ ॥ वैनतेय
 सोमं पिब सोमं पिबतु वृत्रहा ॥ सोमं धनस्य
 सोमिनो मह्यं ददातु सोमिनः ॥ ३ ॥ न क्रोधो
 न च मात्सर्यं न लोभो नाशुभा मतिः ॥ भवन्ति
 कृतपुण्यानां भक्तानां सूक्तजापिनाम् ॥ ४ ॥
 पद्मानने पद्म ऊरु पद्माक्षि पद्मसंभवे ॥ तन्मे

भजसि पद्माक्षि येन सौख्यं लभाम्यहम् ॥ ५ ॥
 विष्णुपत्नीं क्षमां देवीं माधवीं माधवप्रियाम् ॥
 विष्णुप्रियां सखीं देवीं नमाम्यच्युतवल्लभाम्
 ॥ ६ ॥ महालक्ष्मीं च विद्महे विष्णुपत्नीं च
 धीमाहि ॥ तन्नो लक्ष्मीः प्रचोदयात् ॥ ७ ॥
 पद्मानने पद्मिनि पद्मपत्रे पद्मप्रिये पद्मदलाय-
 ताक्षि ॥ विश्वप्रिये विश्वमनोनुकूले त्वत्पाद-
 पद्मं मयि सन्निधत्स्व ॥ ८ ॥ आनन्दः कर्दमः
 श्रीदश्विकलीत इति विश्रुताः ॥ ऋषयः श्रियः
 पुत्राश्च मयि श्रीदेवी देवता ॥ ९ ॥ ऋणरोगा-

ल०

॥७॥

दिदारिद्र्यं पापञ्च अपमृत्यवः ॥ भयशोकमन-
स्तापा नश्यन्तु मम सर्वदा ॥ १० ॥ श्रीर्वचस्व
मायुष्यमारोग्यमाविधाच्छुभमानं महीयते ॥
धान्यं धनं पशुं बहुपुत्रलाभं शतसंवत्सरं दीर्घ-
मायुः ॥ ११ ॥

इति लक्ष्मीसूक्तं समाप्तम् ॥

इदं पुस्तकं काश्यां मास्टर खेलाडीलाल महोदयेन
“जार्जप्रिंटिंग वर्क्स” नाम्नि यन्त्रालये पं० आत्माराम शर्माद्वारा
मुद्रयित्वा प्रकाश्यं नीतम् ।

विविध पुस्तक प्राप्तिस्थानम्

मास्टर खेलाडी लाल

संस्कृत बुकडीपो, कचौड़ी गली, बनारस सिटी ।

सू०

॥७॥

1) *Handwritten text in Devanagari script, likely a list or index, written vertically on the right side of the page.*

इति

श्रीसूक्तलक्ष्मीसूक्तं

॥ समाप्तम् ॥

Licensed to post without prepayment.

LICENCE NO. A. 9

